Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Monumentnummer*: 530949

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	03 mei 2010
Kadaster deel/nr	82964/192

*Woonplaats**	*Gemeente**	*Provincie**
Rotterdam	Rotterdam	Zuid-Holland

*Straat**	*Nr**	*House letter**	*Toev.**	*Postcode**	*Woonplaats**	*Situering*	*Locatie*
Wilhelminakade	699			3072 AP	Rotterdam		
Wilhelminakade	701			3072 AP	Rotterdam		

*Kadastrale gemeente**	*Sectie**	*Kadastraal object**	*Appartement aanduiding*	*Grondperceel*
Rotterdam	P			2505
Rotterdam	P			1802

*Omschrijving***

Inleiding

De voormalige AANKOMST- EN VERTREKHAL van de Holland Amerika Lijn (HAL) voor trans-Atlantische passagiersschepen.

Sinds de ontwikkeling van het nieuwe havengebied aan de zuidelijke Maasoever, tweede helft negentiende eeuw, is de Prinsessekade in gebruik voor de vrachtvaart en de landverhuizers naar Amerika. De oorsprong van de HAL ligt in de firma Plate, Reuchlin & Co, die zich vanaf 1873 als Nederlandsch-Amerikaanse Stoomvaart-Maatschappij aan deze kade vestigde. De scheepvaartrederij huurde een deel van deze kade met verschillende loodsen (met een totale lengte van 700 meter), een kantoor, de aankomst- en vertrekhal en een werkplaatsengebouw. Vanaf 1891 werd de kade vernoemd naar (toen) prinses Wilhelmina. In 1896 werd aan de naam van de rederij Holland-Amerika Lijn toegevoegd. In 1901 bouwde de maatschappij een herkenbaar kantoorgebouw op de kop van de Wilhelminapier, het huidige Hotel New York.

Door het bombardement van Rotterdam van 14 mei 1940 was een groot deel van de gebouwen van de HAL aan de Wilhelminapier verwoest. Direct na de bezetting zijn hier nieuwe loodsen neergezet. Tussen 1946 en 1949 zijn in totaal vijf loodsen gebouwd, alle

vernoemd naar verschillende havensteden (Philadelphia, Norfolk, Baltimore, New York en Rotterdam). Vier loodsen zijn verdwenen, de vijfde genaamd 'loods Rotterdam' aan de noordkade van de pier is de hier omschreven aankomst- en vertrekhal.

De 'loods Rotterdam' werd in 1949 opgetrokken in Nieuw Zakelijke stijl door de architecten J.A. Brinkman, J.H. van den Broek en J.B. Bakema.

In 1972 staakte de HAL onder druk van de luchtvaartconcurrentie haar lijndiensten vanuit Rotterdam. De aankomst- en vertrekhal is sinds 1988 in gebruik als ruimte voor tentoonstellingen, beurzen, congressen en party's. De gerestaureerde aankomsthal heet sinds 1999 cruise terminal en huisvest onder andere 'café Rotterdam'. Sinds 2000 komen er steeds meer cruiseschepen (ongeveer twintig per jaar) voor een bezoek naar Rotterdam, zodat de kade weer in haar oude luister herleeft.

Omschrijving

De voormalige AANKOMST- EN VERTREKHAL wordt gekarakteriseerd door de toepassing van zes betonnen cilindrische schaaldaken. Deze dakconstructie werd hier voor het eerst in ons land toegepast. Het gebouw, 135 meter lang, is een betonconstructie van twee bouwlagen hoog en is aan de bovenzijde afgesloten door zes cilindrische schaaldaken met een overspanning van 18 meter. Aan beide uiteinden, de korte zijden, steken de daken schuin omhoog. Aan de kadezijde ligt de verdieping iets terug waardoor over de volle lengte van de gevel een balkon ontstaat. Het wordt afgeschermd met een stalen hek.

Aan de straatzijde is de ruimte onder de verdieping open, en wordt van de straat afgescheiden door de kolomconstructie. Deze ruimte wordt gebruikt als laadperron. De gevels van de verdieping bestaan uit vijf betonnen halfronde openingen die zijn ingevuld met glas in stalen kozijnen met een roedenverdeling. Aan de waterzijde bestaat de gevel, voor een ononderbroken zicht op het water, uit een geheel glazen pui met stalen kozijnen met roedenverdeling. De betonnen onderdelen van het gebouw zijn wit geverfd, de kozijnen grijs. In het interieur bevinden zich o.a. een monumentale betonnen trap en beeldbepalende transportbanden.

Waardering

De voormalige AANKOMST- EN VERTREKHAL van de Holland-Amerika Lijn is van algemeen belang:

Vanwege de cultuurhistorische waarden.

- Het object is een toonbeeld van het landverhuizersvervoer ('zakdoekjeskade').

- Het gebouw is onlosmakelijk verbonden met de geschiedenis van de haven van Rotterdam in het algemeen en die van de activiteiten aan de Wilhelminapier in het bijzonder.

- Vanwege de herinnering aan het belang van de Holland Amerika Lijn in de naoorlogse periode, toen deze een bloeiperiode doormaakte (totdat het vliegverkeer de concurrentieslag van de scheepvaart won).

Vanwege de architectuurhistorische waarden.

- Het gebouw is opgetrokken in Nieuw Zakelijke stijl en de eerste toepassing in Nederland van een cilindrische schaaldakconstructie.

** Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister*
*** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument*
Datum van downloaden 29 march 2024

- Vanwege zijn helderheid en functionaliteit kenmerkend voor het werk voor de architecten J.A. Brinkman, J.H. van den Broek en J.B. Bakema.

- De hallen zijn van architectuurhistorische waarde vanwege de esthetische kwaliteiten van het gebouw, de constructiewijze en vanwege de plaats in het oeuvre van de architecten.

Vanwege de stedenbouwkundige-/ ensemblewaarden.

- Het gebouw neemt door zijn ligging een markante plaats in op de pier. Omgekeerd biedt het fraaie uitzichten op de stad.

- Vanwege de landmark-functie langs de Maasoever en de sterk beeldbepalende ligging in het Rotterdamse havengebied.

Hoofdcategorie	*Subcategorie*	*Functie*
Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen	Transport	Aankomsthal
Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen	Transport	Vertrekhal